

Venesueloje užsiveria laisvės kanalai

Daiva Tamošaitytė. *Pokalbis su smuikininku, muzikos pedagogu, VDU Muzikos akademijos Styginių instrumentų skyriaus vedėju profesoriumi Raimondu Butvila, kuriam spalio mėnesį sukako 60 metų.*

Papasakokite apie save trumpai, prisistatykite skaitytojui. Kas paskatino vykti dirbti į užsienį?

Aš esu smuikininkas, baigiau M. K. Čiurlionio meno mokyklą, Lietuvos valstybinę konservatoriją (dabar – Muzikos ir teatro akademija) ir Maskvos P. Čaikovskio konservatorijos asistentūrą-stažuotę (magistrantūrą). Dirbau Valstybiniame simfoniniame orkestre (buvau pirmasis koncertmeisteris), dėstytojavau Lietuvos muzikos akademijoje, griežiau Valstybiniame Lietuvos kvartete. 1993 metais gavome pasiūlymą: pagal Lietuvos ir Venesuelos kultūrinio bendradarbiavimo sutartį su grupe menininkų (tarp kurių buvo dainininkai Virgilijus Noreika, Eduardas Kaniava, Aušra Stasiūnaitė ir kiti) išvykome metams padirbėti į šią šalį.

Kiek laiko praleidote Venesueloje, kur ir ką dirbote?

Venesueloje praleidome aštuoniolika metų. Aš dirbau pedagoginį darbą, daug koncertavau kaip solistas ir kamerinių ansamblių narys. Aš buvau privataus E. Friedmano koledžo muzikos konservatorijos direktorius, vedžiau smuiko klasę Menų universitete. Norėčiau pabrėžti, kad mus į Venesuelą pakvietė tuometinis kultūros ministras Jose Antonio Abreu, įkūręs žymiąją orkestrų sistemą „El Sistema“, kurios jaunimo orkestrai yra koncertavę bene visose žymiausiose pasaulio koncertų salėse. Taigi mano mokiniai, arba dabar jau ir mokinių mokiniai, yra beveik visi „El Sistema“ smuikininkai.

Su jumis vyko ir žmona. Kokia veikla ji užsiėmė?

Mes išvykome visa šeima: žmona Rūta, sūnus Šarūnas (tada buvo devynerių metų) duktė Gailė (trejų metų). Žmona balerina (Rūta Railaitė) tuo metu buvo netoli savo karjeros Lietuvoje pabaigos. Venesueloje po truputį pradėjo dirbti kaip baleto pedagogė, per gana trumpą laiką užsitarnavo labai gerą vardą, dirbo visose geriausiose Venesuelos baleto kompanijose, dėstė Menų universitete, buvo klasikinio baleto neginčijamas autoritetas Venesueloje. 2011 metais Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro direktorius Gintautas Kėvišas ją pakvietė užimti LNOBT baleto trupės direktorės vietą.

Kaip sekėsi adaptuotis kitoje šalyje?

Po truputėlį prisitaikėm, pradėjom gyventi „tropinį“ gyvenimą, stengėmės nelyginti jo su gyvenimu kitose šalyse (Lietuvoje), ir nebuvo jokių problemų.

Ar bendravote su ten gyvenančiais lietuviais? Papasakokite apie įdomesnius kontaktus, įvykius, renginius.

Reikia pripažinti, kad lietuvių bendruomenė labai gražiai mus priėmė, labai mumis rūpinosi. Mes visada liksime labai dėkingi. Kol dar Venesueloje gyvavo Lietuvos ambasada, šviesaus atminimo ambasadorius Vytautas Dambrava buvo išvystęs labai plačią ir turiningą veiklą (vien kultūrinės sutarties pasirašymas ir mūsų atvažiavimas ką reiškia). Vykdavo susitikimai visomis galimomis progomis, o valstybinės datos būdavo pažymimos oficialiai. Dabar lietuvių kolonija irgi veikia, yra ganėtinai aktyvi, nors galima pasakyti, kad per tą laiką pasikeitė visa karta. Daugelio aktyvių lietuvių nebeliko, kai kurie paliko šį pasaulį, kiti paliko Venesuelą, neatlaikę prokomunistinio Chavezo režimo. Atsirado nauji jauni bendruomenės nariai, kurie labai noriai stengiasi palaikyti lietuvybę ar bent jau savo lietuvišką pradą.

Kuo skiriasi Pietų Amerikos lietuvių gyvenimas nuo gyvenimo Lietuvoje?

Nežinau net kaip atsakyti. Man atrodo, kad kiekvienoje šalyje žmonės turi gyventi taip, kaip gyvena tos šalies žmonės, kitaip būsi nesuprastas. O skirtumas akivaizdus: ten tropikai, o Lietuvoje – ne. Toks ir yra pagrindinis skirtumas su visomis iš to išeinančiomis pasekmėmis.

Kas paskatino grįžti į Lietuvą?

Susidarė tokia situacija, kad vaikai po mokslų nerodė didelio noro likti Venesueloje (nematė perspektyvų gyventi „socialistinėje“ šalyje). Mes su Rūta likome dviese, galvodami, ką toliau darysime. Ir čia įvyko stebuklas, kaip jau minėjau, nelauktai paskambino LNOBT generalinis direktorius ir pasiūlė Rūtai baleto direktorės postą. Sutikome nedvejodami nė minutės.

Ar tikite, kad išeivijos ir Lietuvos ryšius reikia stiprinti, jie turi ateitį? Kokios pagalbos jiems reikėtų iš gimtojo krašto?

Norėčiau išsakyti savo nuomonę apie ryšius su Venesuelos lietuviais, apie kitas bendruomenes nemanau, kad turiu teisę kalbėti. Šiai bendruomenei būtina mūsų pagalba. Šalis dabar tikrai nepavydėtinoje padėtyje, ekonomika beveik sunaikinta, kuo toliau, tuo labiau užsiveria laisvės kanalai. Žinau, kad nemažai Venesuelos išeivių stengiasi gauti Lietuvos pilietybę, kai kuriems tas pavyko, kitiems atsirado kažkokių nenumatytų trukdymų. Manau, kad jų atveju supaprastinti situacijos sprendimą būtų tiesiog gyvybiškai svarbu.

Straipsnis spausdintas žurnale „Pasaulio lietuvis“, 2016 m. Nr.8/550

pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje ir žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS